

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE

P R O G R A M A

PENTRU EXAMENUL NAȚIONAL DE DEFINITIVARE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNT

**DISCIPLINA DE EXAMEN:
LIMBA ȘI LITERATURA BULGARĂ MATERNĂ**

Nota de prezentare

În contextul actual al reformei învățământului, cadrul didactic se află în fața unei reale provocări, expresie a luptei cu inerția și a manifestării libere a competenței profesionale.

Competența profesională este îmbinarea armonioasă și utilizarea eficace a cunoștințelor, deprinderilor și atitudinilor în activitatea la clasă, în vederea obținerii rezultatelor așteptate la locul de muncă. A fi competent într-o ocupație înseamnă:

- ☐ a aplica cunoștințe de specialitate;
- ☐ a folosi deprinderi specifice;
- ☐ a analiza și a lua decizii;
- ☐ a folosi creativitatea;
- ☐ a lucra cu alții ca membru al unei echipe;
- ☐ a comunica eficient;
- ☐ a se adapta la mediul de muncă specific;
- ☐ a face față situațiilor neprevăzute.

Obiective de formare:

Actualizarea și aprofundarea cunoștințelor de specialitate, de metodica specialității și a ethosului pedagogic în acord cu exigentele reformei învățământului;

Dezvoltarea competențelor referitoare la aplicarea noului plan de învățământ, a strategiilor didactice active și a evaluării performanțelor școlare individuale și de grup, la reglarea-autoreglarea activității instructiv-educative;

Dezvoltarea unor competențe corespunzătoare privind abordarea curriculumului școlar și analiza logico-funcțională a conținuturilor învățării.

Competențe specifice:

- de a aprofunda conținutul științific propriu disciplinelor de examen la limba bulgară și tehnicile de informare, de a asimila alte informații;
- de a actualiza, prelucra, esențializa, ilustra, reprezenta și dezvolta conținutul;
- de a valoriza valențele formative și educative ale conținutului;
- de a valorifica conținutul disciplinelor de examen, formând comportamente raportate la valori;
- de a asimila tehnici de activitate intelectuală, demonstrând capacitatea de comunicare corectă, fluentă și expresivă;
- de a dezvolta conținuturile și strategiile de asimilare, promovând învățarea participativă și crea-
- toare.

Competențe psihopedagogice și metodice:

- de a asimila conținutul științelor educației;
- de a însuși teoria și metodologia studierii personalității copilului;
- de a valorifica conținuturile în contexte educaționale determinate.

Limba și literatura bulgară

A. Probleme de limbă

1. Elemente de fonetică și fonologie. Sistemul vocalic, consonantic. Elemente suprasegmentale.
2. Morfologia. Părțile de vorbire flexibile și neflexibile. Definiția, clasificarea, categoriile gramaticale, paradigma.
3. Sintaxa. Sintaxa propoziției și a frazei. Părțile de propoziție.
4. Probleme de punctuație și ortografie.

B. Probleme de literatură

Principalele direcții în dezvoltarea literaturii bulgare vechi: literatura religioasă, istorică și apocrifa.

- Apariția scrisului în limba slavă veche. Opera fraților Chiril și Metodie. Cele două alfabetice slave. Crearea și activitatea școlilor de la Preslav și Ohrida.
- Principali scriitori din perioada secolelor IX-XII. (Kliment Ohridski, Constantin Preslavski, Ioan Exarhul, Calugarul Hrabar).
- Literatura bogomilică și antibogomilică. Romane și povestiri populare.
- Literatura bulgară în secolele XII-XIV. {coala de la Târnovo. Scriitorii Eftimie Târnovski și Grigore Târnabac.
- Literatura bulgară în secolele XV-XVIII. {coala de la Sofia. Carturari și opere originale: Vladislav Gramaticul, Pop Peio, Matei Gramaticul. Cronica anonimă bulgară. Damaschinele.
- Schimbări fundamentale în conținutul și forma literaturii din această epocă Renasterii bulgare.

epoca. Periodizarea procesului literar. Principalii scriitori si operele lor: Paisie Hilendarschi, Sofronie Vranceanski, Petăr Beron, Dobri Cintulov, P.R.Slaveiku, Liuben Karavelov, Hristo Botev.

- Literatura bulgara de la eliberare (1878) pâna la primul razboi mondial.

Curente si tendinte în dezvoltarea literaturii bulgare. Pricipalii scriitori si operele lor: Ivan Vazov, Alcko Konstantinov, Anton Strasimirov, P.P. Slaveikov, Elin Pelin, P.K. Janorov, Iordan Iovian, St.L. Kostov, Hristo Smirnenski, Elisaveta Bagreana, Dora Gabe, Emilian Stanev, V. Andreev.

- Dezvoltarea romanului bulgar. De la Ivan Vazov pâna astazi. (Anton Strasimirov, Emilian Stanev, Dimităr Talev, Blaga Dimitrova)

Metodica predarii limbii si literaturii bulgare

Probleme generale ale predarii **limbii bulgare**.

Etapele principale ale studiului limbii bulgare în scoala de cultura generală. Obiectivele predarii limbii bulgare.

Conceptia si cerintele de realizare a programei scolare. Sistemul concentric de organizare a materiei de studiu.

Programa, manuale.

Probleme specifice ale formarii notiunilor gramaticale si ale deprinderilor de exprimare corecta.

Metode si procedee folosite în predarea limbii bulgare (fonetica, ortografie, morfologie, sintaxa, lexicologie)

- Conversatia;
- Explicatia ca forma demonstrativa a expunerii;
- Exerciitiile gramaticale si ortografice;
- Analiza gramaticala;

Caracteristicile materialului didactic si intuitiv folosit în predarea limbii. (mijloace audio-vizuale).

Sistemul lectiilor de limba

- Lectia de comunicare a noilor cunostinte (lectie mixta);
- Lectia de fixare a cunostintelor si de formare a deprinderilor de exprimare corecta;
- Lectia de repetare si sistematizare a cunostintelor si deprinderilor elevilor;
- Lectia de verificare si de apreciere a cunostintelor si deprinderilor elevilor;
- Pregatirea profesorului pentru lectiile de limba bulgara;
- Probleme speciale ale metodicii predarii limbii bulgare.

Sistemul lectiilor de literatura

- Variantele lectiilor de comunicare si de repetare în functie de fiecare etapa a studiului literaturii în scoala de cultura generala;
- Lectiile de formare a deprinderilor de exprimare orala si scrisa;
- Predarea lecturii literare:
- Pregatirea în vederea înțelegerii textului literar;
- lectura textului literar, lectura model, lectura de clasa, formarea deprinderilor de lectura expresiva;
- alcatuirea planului de idei;
- reproducerea continutului;
- studierea personajelor;
- studierea modalitatilor de realizare artistica.

Probleme generale ale metodicii predarii **literaturii bulgare** ; Etapele studierii literaturii în scoala de cultura generala;

Importanta si obiectivele studiului literaturii în scoala;

Functia cognitiva, social-educativa si estetica a literaturii si rolul ei în procesul instructiv- educativ;

Probleme specifice ale studiului literaturii la vârsta scolară; Metode si procedee folosite în predarea literaturii:

- Conversatia;
- Expunerea (povestire si prelegere);
- Analiza literara: variantele analizei literare în procesul studierii operelor literare, epice si dramatice;
- Exerciitiile: compunerile ca forma specifica de cultivare a expunerii. Materialul didactic folosit la lectiile de literatura (mijloace audio-vizuale).

Studiul literaturii bulgare în afara clasei si a scolii

Îndrumarea si controlul lecturii individuale a elevilor;

Biblioteca scolară. Activitati în afara clasei: cercurile literare, manifestari cultural-artistice, excursiile literare, concursurile, etc.

BIBLIOGRAFIE

1. Gramatika na sâvremennija bălgarski knizoven ezik, vol. I-III, Sofija, 1982,
2. L. Andreicin, K. Popov, St. Stoianov, Gramatika na bălgarskija ezik, Sofija, 1977.

Anghelov. D. Berza	Relatii româno-bulgare de-a lungul veacurilor, I (sec. XII- XIX), Culegere de studii, Bucuresti 1971.
Anghelov B.	Bogomilstvoto v Bălgaria, Sofia 1969.
Bogdan Ioan	Scrieri alese. Cu o prefata de Emil Petrovici. Editie îngrijita, studiu introductiv si note de Gh. Mihaila, Bucuresti, Ed.Academiei RSR 1968.
Cartoian N.	Istoria literaturii române vechi, Bucuresti, vol.I – 1940, vol.II – 1942, vol.III – 1945.
Dinekov P.	Istoria na starata bălgarska literatura, Sofia 1961. Mihăilă G.
Contributii la istoria culturii si literaturii române vechi, Bucuresti 1972.	
Rusev P.	Grigorii Tamblak v Rumânia i starata rumănska literatura, Sofia 1966.
Dinekov P.	Bălgarski vâzrojidenti, Sofia 1963.
Fotiade, Laura – Baz	Locul lui Iordan Iovkov în relatiile literare româno-bulgare din secolul al XI-lea, în “Studii de literatura universala”, vol.III, Bucuresti, 1961, p.237-255.
Iuffu Zl. și Fotiade L.	Antologie de texte din literatura bulgara, Bucuresti, 1962. Iuffu Zl.
Oglindirea realitatii românești în opera lui L.Karavelov, în “Analele Universitatii Bucuresti”, Filologie, nr.23, 1961, p.50. D. Zavera	Prelegeri de literatura bulgara, Bucuresti, 1978.
Prelegeri de folclor comparat român-bulgar (Cântece haiducești), Bucuresti 1979.	
Iuffu Zl., Zavera D.	Raspândirea literaturii bulgare moderne în România pâna la 1944, în “Romanoslavica”, 1963, IX, (p.447-483).
Zarev P.	Panorama na bălgarskata literatura, vol.I, partea I si II, 1966, 1967; ed.II, 1970
St. Kabasanov, Metodika ba bălgarskija ezik, Sofia, 1962	
L. Andrejcin, Osnovni vâprosi na ezikovoto obucenie, Narodna prosve kn. 90, p.32-48; G. Atanasov, Pedagogika, Sofia, 1960	
M. Janakiev, Bălgarskoto stihoznanie, Sofia 1960	
S. Stoian, Curs de pedagogie generala, Bucuresti, 1961	
Clara Chiosa, Bazele lingvistice pentru teoria predarii limbii române, Bucuresti, 1971	
N. Mihaiescu, Îndrumari pentru studiul limbii române. Vocabular si gramatica, Bucuresti, 1971	